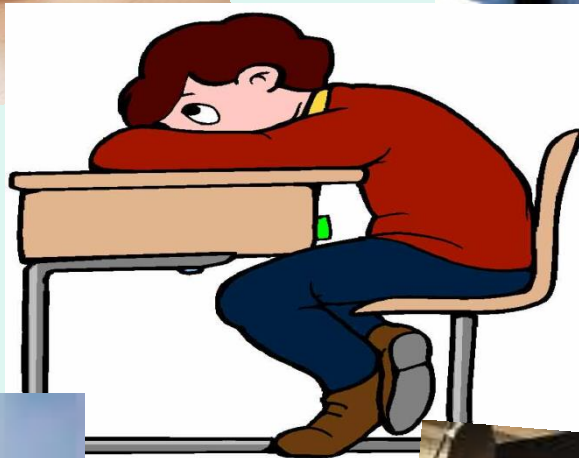

“СЪВРЕМЕННАТА УЧИЛИЩНА ОРГАНИЗАЦИЯ”

на проф. д-р Галин Цоков

Основни структурни моменти:

- Същност на организацията. Определения за училищна организация
- Специфични черти на съвременното училище като организация
- Организационният модел на съвременното училище
- Особености на мениджмънта в училищната организация

Същност на организацията

- Етимологичното значение на думата “организация” произлиза от старогръцкото “органон” – инструмент.
- Робърт Векио цитира мисълта на неизвестен автор: “организацията – това е изкуството да накараш другите да свършат цялата работа”.
- Стан Косен: сборът 1+1 прави организацията
- От гледна точка на системната теория, организацията е инструмент на селекцията в процеса на системно управление.
- Система, в която отделните структурно различни елементи, функционират взаимосвързано и съгласувано

- Джефри Пфефър: „организациите представляват структури, които са образувани от противодействащи си коалиции, имащи различни потребности и интереси“.
- За Шейн организацията е свързана с „действия на определен брой хора за постигане на някаква обща цел, посредством разделение на труда и функциите, йерархията на властта и отговорността” .
- Двама и повече хора, осъществяващи съвместна дейност, насочена към постигането на общи цели при използването на определени ресурси

Организационен строеж

- Формален организационен слой – граница, предназначение, цели, функции, звена, структури;
- Социокултурен слой – организационна култура, компетентност, себепознание, поведение, взаимодействия;
- Власт – умението на хора и групи да влияят върху поведението на другите и да прокарат волята си, включително като ползват за това и потенциала на тези, върху които влияят.

Определения за училищна организация

- „Институционалната социокултурна организация, с цели, които са ориентирани към решаване на значими проблеми на гражданското общество, а не към печалба, както е в бизнес организациите” (Радев, 2010).
- Организация, която представлява общност от училищно ръководство, педагогически персонал, ученици и административен персонал, които са обединени от общи цели и осъществяват своята съвместна дейност благодарение на използването на определени ресурси.

Елементи на училището като организация

- Цели – период от време; йерархичност; място на източника; обхват на действие .
- Функции – *общи* /социализираща, образователно-възпитателна, икономическа; *специфични* /педагогически, административно-правни, стопанско-финансови, маркетингови/.
- Структури - официална организационна структура; поддържащи и обслужващи структури.
- Мениджмънт на организацията.

Специфични черти на съвременното училище като организация :

- *училището е социална организация и функционира, като „социално-политическа система“ (Hanson, 1998);*
 - Специфична социална организация;
 - Особености на взаимоотношенията между основните социално-политически групи в училище /педагогически персонал, ученици, родители/.

- *отворена организация - социалната среда детерминира организационните промени*
 - Глобализация;
 - Икономика основана на знанието;
 - Развитие на информационното общество;
 - Наличие на иновационен натиск, произтичащ от значителните социално-политически, икономически и технологически промени.

Световната банка

- Програма *Знание за развитие* на Световната Банка предлага модел за оценка на капацитета на отделните икономики чрез използване на знанието
- Сред количествените индикатори за оценка на цялостното ниво на знания и умения, придобити в образованието са:
 - Грамотност;
 - Продължителност на образователния процес;
 - Брой на записаните ученици и студенти;
 - Съотношение на учители и ученици;
 - Публични инвестиции за образование» (*World Bank compiles data on education* <http://data.worldbank.org/topic/education>).

развитие на автономността и стратегическата самостоятелност на училището

- Широко прилагане на училищната автономия като стратегия за макрополитика в сферата на образованието;
- Училищната автономия предполага свобода, съуправление и самоуправление в училищната организация и е свързана с партиципативното управление от страна на учители и родители;
- Изисква съблюдаване на определено равновесие между потребностите на обществото и интересите на училището;
- Отчетност и осигуряване на качеството.

- *взаимовръзка между организационна и образователна субструктури*
- Организационната (социалната) субсистема е свързана с осъществяване на взаимовръзка между училищните групи, съществуващата култура на организацията, разпределяне на задълженията, структурата на управлението;
- Образователната (техническата) субсистема включва основните процеси, протичащи в училище и класната стая, свързани с педагогическата дейност.

- От тази гледна точка една от важните особености на училищната организация е особения характер на труда, реализиран в нея.
- На първо място това е преподавателския труд, свързан с висока степен на специализация и професионализъм и предполагащ организирани взаимодействия с обучаваните.
- На второ място това е учебния труд на учениците, изискващ висока степен на мотивираност и организираност от тяхна страна.

- В информационното общество се обучават млади хора, за които виртуалната среда в интернет е неделима част от тяхния личен живот
- Глобалната информационна мрежа променя техните нагласи за общуване и комуникация в обучението.
- Редица изследователи работят над методологическите задачи, които iGENERATION или Нет-поколението поставя със тяхната ориентация към технологиите.
- Поради това, че са израснали с информационните технологии, те, търсят информация и учат по различен начин в сравнение с предходните поколения
- *Strategies to teach to the teenage “digital” brain*

- *училището като институционализирана система - институция*

- важна особеност на училищната организация е, че тя е тип формална организация (институция); нейното функциониране се определя от строга нормативна рамка, която задава и основните цели и функции;
- образователно законодателство: Конституцията, Кодекса на труда, Рамков закон за училищното образование, Система от държавни образователни стандарти.

- *организация реализираща цели поставени ѝ от обществото*
 - Реализира общественено определени и външно зададени цели, свързани с определени макрополитики по отношение на образованието и формулирани в образователните закони на съответната страна.
 - Външно определените цели се отнасят до типа личност, която трябва да се образова в училищната система, до основните знания и компетентности, които трябва да притежават учениците при завършване на съответен етап или степен на образование.

- Съвременните училищни организации насочват своите усилия и към изпълнение на вътрешно формулирани цели.
- Тези цели на конкретното училище се отнасят до характера на педагогическия процес и до създаването на нужните организационни условия за максималното индивидуално развитие на заложбите на всеки един ученик.
- За реализирането на вътрешните цели се създават и разгръщат различни консултационни структури, насочващи своите усилия към индивидуализация на педагогическия процес.

- *основно организационно-структурно звено на образователната система*
 - Отделната училищна организация е елемент е образователна система;
 - Важна тенденция в процеса на модернизация на постиндустриалната държава е възникването и развитието на мрежово общество;
 - Мрежа от училища – образователни програми и проекти.

Промяна в организационния модел на съвременното училище

- По-плосък, адаптивен и мрежов;
- Хибриден /свързан с виртуализиране на училищната среда/;
- Виртуален модел;
- По-големи възможности за училищна автономия и реализиране на иновации

МОДЕЛ НА КОЛЕГИАЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

- хоризонтални и вертикални образователни секции;
- автономни предметни методически обединения, изработващи образователни стратегии;
- най-важен координиращ механизъм- професионализма и консултативната дейност;
- директорът действа като “пръв сред равни” и е ориентиран към процеса;
- управление ориентирано към контрол и изработване на стратегия, като органът, който изработва училищната стратегия е съвет

МОДЕЛ НА МАТРИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

- два типа групиране в организацията – според процеса на преподаване и на управление на дейността (възпитание) на учениците;
- интеграция в преподаването и управлението на дейността (възпитанието) на учениците;
- най-важен координиращ механизъм-мениджмънта;
- директорът насочва дейността си към провеждане на автономна политика;
- управление, ориентирано към изработване на стратегия, въвеждане на иновации и развитие, основани на общи ценности в учебното заведение

МОДЕЛ НА МОДУЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

- интеграция на преподаване и възпитание;
- структура с малки, автономни в своята работа тимове от учители (от 6-10 човека);
- най-важен координиращ механизъм - изработените вътрешни правила в отделните групи;
- директорът насочва дейността си към провеждане на автономна политика и бъдещото развитие на училището;
- управление, ориентирано към изработване на стратегия и развитие на училището; развитие на организационна култура

ВИРТУАЛНА УЧИЛИЩНА ОРГАНИЗАЦИЯ

- «обучението се пренася извън физическите рамки на училището. Така развитието на разнообразни форми за обучение от разстояние, заедно с организационните промени в традиционното училище, водят до създаването на виртуалното училище» (Tella, 1995)
- виртуално училище е такава училищна организация, „която предлага програма на обучение на учениците по електронен път (т.е. чрез компютър и в реално време през интернет)” (Barker, Wendel, Richmond, 1999);

„ХИБРИДЕН” МОДЕЛ

- «хибриден модел» на училищната организация, при който виртуалната среда се явява естествено допълнение към основните елементи на традиционното училище
- организационната промяна е насочена към развитието на виртуалната училищна среда, чрез изграждането на УЕБ сайтове, е-администриране, е-библиотеки, виртуална среда за обучение (VLE), електронни ресурси, блогове, страници в социалните мрежи и др
- изграждане на „хибридно училище”, „симбиоза между виртуално и физическо училище»

Промяна в мениджмънта на училищната организация

- Мениджмънта на училищната организация може да се определи като процес при който, посредством интегриране на ресурси, решаването на управленски задачи, развитие на съвместната дейност между педагогическия персонал, ученици и родители, се достигат целите на организацията, свързани с успешното протичане на педагогическия процес и постигането на качествени образователни продукти и услуги.

- Стратегически мениджмънт;

- стратегически мениджмънт се определя « като набор от решения и действия, които имат за резултат разработването и реализацията на планове, проектирани така, че да се постигнат организационните цели» (Pearce, Robinson).
- Този тип управление се свързва и с процеса на реализиране на стратегията на дадена организация, която от своя страна «е пътят, по който една организация постига своите цели и реализира мисията си» (David).

- **Иновационен мениджмънт**

- иновационен мениджмънт е управление, което основно е насочено и има за цел определянето и внедряването на новости и основни направления за промяна и обновление на дейността в училищната организация;
- Иновационният мениджмънт включва дейности по: разработване на програми за иновационна дейност; наблюдение на процеса на разработване и внедряване; оценка на ефекта от внедряването; провеждане на иновационна политика; осигуряване на ресурси;

- Проектен мениджмънт

- проектите днес се превръщат в основен инструмент за развитие на организацията;

- управление на училищната организация, чрез разработване и реализиране на проекти;

- управленски подход, при който чрез специфична организация на човешките, финансовите, материалните и информационните ресурси се извършва уникален обхват от дейности (съществена промяна) при наложени ограничения от страна на време, разходи и качества.

- Мениджмънт на културата в училищната организация

- организационната култура в училище - норми на поведение, ценности, символи, ритуали, традиции, начин на комуникиране, отношение към промените, система за наказания и поощрения;
- мениджмънтът на училищната култура е процес на интегриране на задачи и ресурси за постигане на влияние върху елементите на организационната култура;
- при подходяща култура управлението само поддържа съществуващите ценности, климат и управленски стил.

- Използване на ИКТ в управлението
 - една от важните тенденции в управление на съвременното училище е свързана с все по-широкото използване на информационните и комуникационни технологии в управленския процес;
 - това направление на усъвършенстване на управленската дейност в училище, води до повишаване на качеството и културата на ръководството и създава нови възможности за организационно развитие;
 - всички управленски функции сериозно се повлияват от използването на ИКТ.

Е-инструменти за управление на училищната организация

- Информационни системи за управление
Електронни дневници

- WEB 1.0 инструменти. Интернет сайт на училището

- WEB 2.0 инструменти

Блогове; Социални мрежи; Wiki сайтове

Сайтове за споделяне на видео (социални медии);

Подкастът ; Виртуални светове

- Облачният компютинг (Cloud Computing)

«Ако искаме да спечелим бъдещето, ако искаме иновации в производство на Америка, тогава ние трябва да спечелим състезанието за образоването на децата ни»

президент Обама

Годишна реч пред Конграса на САЩ, 2011.

Благодаря за вниманието!

<http://sites.google.com/site/galintzokov/>

<http://www.facebook.com/galin.tzokov>

g_tzokov@abv.bg

Скайп [galin.tz](https://www.skype.com/user/galin.tz)